

Sygn. akt III Ua 4/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2017r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski (spr.)
Sędziowie:	SSO Mirosław Kowalewski SSO Danuta Poniatońska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Marta Majewska-Wronowska

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2017r. w Suwałkach na rozprawie

sprawy z powództwa **I. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.**

o zasiłek chorobowy

na skutek apelacji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 lutego 2017r. sygn. akt IV U 43/16

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. na rzecz I. H. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.**

SSO Mirosław Kowalewski SSO Piotr Witkowski SSO Danuta Poniatońska

Sygn. akt III Ua 4/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29.12.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. działając na podstawie art. 17 i 68 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2014r., poz. 159 z późn. zm.) stwierdził wobec I. H. brak prawa do zasiłku chorobowego wypłaconego za okres od dnia 21.10.2015r. do dnia 16.11.2015r., i działając w oparciu o art. 84 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 121 ze zm.), art. 66 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z

ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t..Dz. U. z 2014r., poz. 159 z późn. zm.) zobowiązał I. H. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2.796,89zł.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż na podstawie przedłożonego druku ZLA seria BM nr 420078 organ rentowy ustalił uprawnienia i wypłacił I. H. zasiłek chorobowy po ustaniu zatrudnienia w T. za okres od 21.10.2015r. do 16.11.2015r. W wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego stwierdzono jednak, że z dniem 16.11.2015r. I. H. podjęła zatrudnienie i świadczyła pracę na rzecz P.H. (...) J. R. w S.. Ponieważ I. H. niewłaściwie wykorzystywała zwolnienie lekarskie świadcząc w dniu 16.11.2015r. pracę oraz podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia ubezpieczeniem chorobowym, zasiłek chorobowy wypłacony za okres od dnia 21.10.2015r. do dnia 16.11.2015r. jest nienależnie pobrany i podlega zwrotowi.

Od powyższej decyzji I. H. wniosła odwołanie, domagając się jej zmiany poprzez ustalenie, że ma prawo do zasiłku chorobowego za okres od 21.10.2015r. do 16.11.2015r. i nie jest zobowiązana do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2.796,89 zł. Domagała się również zasądzenia od organu rentowego na swoją rzecz kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. Wskazała, iż orzecznictwo Sądu Najwyższego dopuszcza sytuacje, w których pomimo wykonywania pewnych czynności składających się na pracę zarobkową, nie zostaje spełniona dyspozycja art. 17 ustawy zasiłkowej. Dopuszczalne jest bowiem wykonywanie czynności „sporadycznie” oraz „o formalnym charakterze”, jak np. złożenie podpisu (por.wyroki Sądu Najwyższego: z 06.02.2008r., II UK 10/07; z 15.06.2007r., II UK 223/06 oraz z 9.10.2006r., II UK 44/06). Wskazała, że w rozstrzygnięciach Sądu Najwyższego można odnaleźć przyzwolenie na wykonywanie w trakcie zwolnienia chorobowego czynności "sporadycznych" oraz o "formalnym charakterze" (wyrok SN z dnia 15.06.2007r., II UK 223/06, wyrok SN z dnia 9.10.2006r, II UK 44/06, wyrok SN z dnia 7.10.2003r., II UK 76/05). W rezultacie, w judykaturze doszło do podważenia bezwzględного zakazu wykonywania czynności o charakterze zarobkowym w okresie niezdolności do pracy. Niniejsza prezentacja poglądów judykatury ma w niniejszej sprawie za cel wykazania, że utracenie prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykonywania pracy zarobkowej na podstawie art. 17 ustawy zasiłkowej nie następuje w sytuacji, gdy ubezpieczona wprawdzie pobrała wynagrodzenie, ale nie realizowała żadnych czynności związanych ze świadczeniem pracy sensu stricto. Okoliczność zaś wypłacenia jej wynagrodzenia w tej relacji ma charakter wtórny, a nie pierwszoplanowy i wiodący. Jej więc aktywność zawodowa w dniu 16.11.2015r., a zatem w dniu jej ostatniego dnia niezdolności do pracy, miała incydentalny charakter, bowiem w tym dniu będącym zarazem pierwszym dniem jej zatrudnienia, obejmującym także dzień orzeczonej niezdolności do pracy, powstrzymywała się od aktywności pracowniczej. Faktycznie jej aktywność przejawiała się wyłącznie na słuchaniu i przyglądaniu się, a zatem odbywaniu niezbędnych szkoleń, a także uzyskaniu zaświadczenia lekarskiego o dopuszczeniu do wykonywania pracy. Dlatego też jej zachowanie nie wypełniło przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, powodującej utratę prawa do zasiłku chorobowego. Wskazała również, iż nie została prawidłowo pouczona o konsekwencjach wykorzystania zwolnienia lekarskiego niezgodnie z przeznaczeniem, a co za tym idzie o braku prawa do pobierania zasiłku chorobowego z ubezpieczenia społecznego we wskazanym wyżej okresie. Nie otrzymała decyzji organu rentowego przyznającej jej zasiłek chorobowy wraz z pouczeniem. Wobec braku świadomości o konsekwencjach swojego zachowania, nie można uznać otrzymanego przez nią zasiłku chorobowego za świadczenie nienależne. Nie miała świadomości, że zasiłek jej się nie należy w przypadku wykorzystywania zwolnienia niezgodnie z jego przeznaczeniem, zwłaszcza że dwukrotnie pytała się w punkcie Obsługi Interesanta ZUS (...) w S., czy w momencie podjęcia pracy musi ten fakt zgłosić w ZUS. Dwukrotnie pracownik placówki zapewnił ją, iż nie ma żadnych przeszkód, by mogła rozpocząć pracę. W okolicznościach niniejszej sprawy nie działała zatem z zamiarem świadomego wyłudzenia zasiłku chorobowego. Logicznym jest, iż gdyby miała taki zamiar doprowadziłaby do sytuacji pobierania zasiłku i wynagrodzenia za pracę w całym lub przeważającym okresie zwolnienia. Nałożenie się pierwszego dnia zatrudnienia z ostatnim dniem zasiłku wynikało z jej nieświadomości konsekwencji tego niosących. Nie było bowiem żadnych przeszkód, by pracę rozpocząć w dniu 17.11.2015r. bez narażenia się na jakiegokolwiek negatywne skutki rozpoczęcia pracy w okresie zwolnienia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w skarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 22.02.2017r. Sąd Rejonowy w Suwałkach zmienił zaskarżoną decyzję w części w ten sposób, iż ustalił, że odwołująca się nabyła prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 21.10.2015r. do dnia 15.11.2015r. i wobec powyższego zwolnił ją z obowiązku zwrotu zasiłku chorobowego za ten okres wraz z odsetkami (pkt I), w pozostałym zakresie odwołanie oddalił (pkt II) i zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującej się kwotę 360zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Jak ustalił Sąd Rejonowy I. H. pozostawała zatrudniona w okresie od 17.02.2014r. do 30.09.2015r. w T. w W. na stanowisku młodszego konsultanta ds. sprzedaży i z tego tytułu podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Po ustaniu zatrudnienia odwołująca się uzyskała prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 06.10.2015r. do dnia 20.10.2015r. i złożyła w tym celu w dniu 06.10.2015r. w Inspektoracie ZUS w S. oświadczenie w związku z roszczeniem o zasiłek chorobowy za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia, na druku ZUS Z-10, zawierającym również pouczenie o treści art. 13 ust.1, art. 18 i art. 22 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Kolejny zasiłek chorobowy za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia odwołująca się otrzymała za okres od dnia 21.10.2015r. do dnia 16.11.2015r. w kwocie 2.775,60 zł.

Jak wynikało z dalszych ustaleń Sądu I instancji w dniu 16.11.2015r. odwołująca się zawarła z J. R. – właścicielem Przedsiębiorstwa(...) ' (...) J. R. w S., umowę o pracę na okres próbny od dnia 16.11.2015r. do dnia 31.01.2016r., na stanowisku sprzedawcy. W tym dniu odwołującą się odbyła szkolenie wstępne w zakresie BHP, przeszła badania lekarskie celem oceny braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy oraz wykonywała obowiązki wynikające z umowy o pracę, min. przyuczała się do obowiązków pracowniczych, odbyła instruktaż stanowiskowy.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy wskazał, iż organ rentowy przede wszystkim nieprawidłowo czyni jako podstawę wydanej decyzji art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zgodnie z treścią tego przepisu ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Natomiast w ocenie Sądu, skoro odwołująca się pobrała zasiłek chorobowy za okres po ustaniu zatrudnienia, do jej sytuacji ma zastosowanie art. 13 ustawy, zgodnie z którym:

Ust. 1. Zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy:

- 1) ma ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 2) kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby;
- 3) nie nabyła prawa do zasiłku w czasie ubezpieczenia, w przypadkach określonych w art. 4 ust. 1;
- 4) jest uprawniona do zasiłku dla bezrobotnych, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego;
- 5) podlega obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników określonego w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Ustęp 2. Zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli ubezpieczenie to ustało po wyczerpaniu prawa do zasiłku chorobowego.

W tym zakresie Sąd Rejonowy przytoczył wyjaśnienia Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 13.06.2013r. sygn. I UK 19/13, zgodnie z którymi: „regulacje z art. 13 i 17 ustawy zasiłkowej różnią się jako podstawy rozstrzygnięcia nie tylko ze względu na inne okresy ochrony ubezpieczeniowej, ale także dlatego, iż używają odmiennych pojęć, co

już wstępnie wskazuje, że ich znaczenie nie jest tożsame. Przepis art. 17 jest stosowany ze względu na wykonywanie „pracy zarobkowej”, natomiast art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy ma na uwadze „działalność zarobkową”. Działalność zarobkową – już tylko ze względów semantycznych – można ujmować szerzej niż pracę zarobkową. Odmienność ta wyraża różnicę pomiędzy regulacją z art. 13 i art. 17 ustawy, jednak jej nie wyczerpuje”. Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej pierwotnie pozbawiał prawa do zasiłku chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuowała działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową. Natomiast po zmianie (od 1.07.2004r.) przepis ten stanowi, że zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia, nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy, kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Sąd Rejonowy wskazał więc, iż w rozpatrywanej sprawie nie ulega wątpliwości, iż odwołująca się zachowała prawo do zasiłku chorobowego w okresie od 21.10.2015r. do 15.11.2015r, kiedy to niewątpliwie nie prowadziła żadnej działalności zarobkowej (zatrudnienia) stanowiącej tytuł do objęcia jej obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Zatrudnienie takie podjęła dopiero z dniem 16.11.2015r., a zatem z tym dniem uzyskała nowy (pracowniczy) tytuł do objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym. Za dzień 16.11.2015r. prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczeniu nie przysługiwało zatem odwołującej, w świetle przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej.

W ocenie Sądu I instancji nie ma podstaw do uznania, że w świetle analizowanego przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej utrata prawa do zasiłku chorobowego dotyczy całego okresu niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia społecznego bez względu na okres trwania przesłanek utraty w nim wymienionych. Przepis nie odnosi się do okresu niezdolności do pracy. Przepis nie zawiera też określenia „cały okres”. Mowa jest w nim jedynie o nieprzysługiwaniu zasiłku „za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego” (por. wyrok SN z 4.06.2012r. I UK 13/12). Dlatego też, w ocenie Sądu Rejonowego błędna jest ocena organu rentowego, iż odwołująca się powinna być pozbawiona prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia tj. od 21.10.2015r. do 16.11.2015r.

Wobec takich ustaleń Sąd Rejonowy uznał, że za okres od 21.10.2015r. do 15.11.2015r. odwołującej się przysługiwało prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, a zatem otrzymane za ten okres świadczenie wraz z odsetkami nie było nadpłacone i nie ma w tej sytuacji zastosowania art. 84 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

W pozostałym zakresie odwołanie zostało oddalone, gdyż I. H. od dnia 16.11.2015r. podjęła zatrudnienie i w związku z tym zasiłek chorobowy wypłacony za ten dzień nie należał się. Decyzja organu rentowego w tym zakresie była więc prawidłowa.

W przedmiocie kosztów procesu Sąd Rejonowy orzekł na zasadzie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 99 kpc w zw. z art. 100 kpc. Ponieważ przegrała proces jedynie w nieznaczącej części swojego żądania, organ rentowy został zobowiązany zwrócić jej koszty zastępstwa prawnego, wysokość których ustalono na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.) w wysokości 360zł.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy, zaskarżając go w części tj. co do punktu I i III, zarzucając mu:

1) naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2016r. poz. 372 ze zm.) poprzez jego błędną wykładnię i niezasadne niezastosowanie w niniejszej sprawie mimo tego, że stan faktyczny tej sprawy odpowiadał przesłankom wymienionym w tym przepisie. Odwołująca się po zakończeniu poprzedniego stosunku pracy i ustaniu tytułu ubezpieczenia przebywała na zwolnieniu lekarskim. W czasie drugiego zwolnienia lekarskiego (od 21.10.2015r. do 16.11.2015r.) zawarła umowę o pracę z nowym pracodawcą i jak zeznał przesłuchany

pracodawca w dniu 16.11.2015r. przystąpiła do pracy, po uzyskaniu zaświadczenia lekarza medycyny pracy i odbyciu obowiązkowego szkolenia bhp. Należy więc uznać, że odwołująca się wykonywała pracę zarobkową (taki charakter miało zatrudnienie na podstawie umowy pracę w Przedsiębiorstwie (...) J. R. na podstawie umowy o pracę na okres próbny od 16.11.2015r. do 31.01.2017r. Sankcją za wykonywanie pracy zarobkowej w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim jest utrata prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia lekarskiego, w czasie którego wykonywana jest praca zarobkowa. Przepis art. 17 w/w ustawy reguluje kwestię utraty prawa do wcześniej nabytego świadczenia z ubezpieczenia chorobowego, a przepis art. 13 w/w ustawy, na który powołuje się Sąd przypadek, w którym ubezpieczony nie nabywa prawa do zasiłku chorobowego, mimo powstania niezdolności do pracy w okresie, który uprawniałby do uzyskania świadczenia z tego ubezpieczenia. Odwołująca się I. H. zakończyła pracę w dniu 30.09.2015r., a jej niezdolność do pracy powstała w dniu 06.10.2015r. W tym okresie nie kontynuowała wcześniejszej działalności zarobkowej ani nie podjęła nowej działalności. Nie była więc objęta dyspozycją przepisu art. 13 w/w ustawy zasiłkowej. Natomiast ostatniego dnia kolejnego zwolnienia lekarskiego podjęła pracę zarobkową na podstawie umowy o pracę na okres próbny. Spełniła więc dyspozycję wykonywania pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, o której mowa w art. 17 ustawy zasiłkowej. Nie można uznać, że wykonywanie przez nią pracy na podstawie tej umowy miało charakter incydentalny czy stricte formalny. Ani ona, ani jej pracodawca nie wskazywali bowiem, że ich zamiarem nie było nawiązanie stosunku pracy, na podstawie którego odwołująca się będzie świadczyć pracę na rzecz pracodawcy za odpowiednim wynagrodzeniem jak pracownik. Na taką wykładnię przepisu art. 17 ustawy zasiłkowej wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 17.02.2016r., sygn. akt III UZP 15/15, a także Sąd Rejonowy w Suwałkach w wyroku z dnia 06.05.2016r., IV U 40/16 oraz Sąd Okręgowy w Suwałkach w wyroku z dnia 30.06.2016r. w sprawie o sygn. akt III Ua 11/16. Stan faktyczny tej ostatniej sprawy był analogiczny, jak w przypadku odwołującej się. Ubezpieczona, która po zakończeniu poprzedniego stosunku pracy przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu niezdolności do pracy, w jego czasie nawiązała stosunek pracy na podstawie umowy o pracę. Przystąpiła do wykonywania tej pracy, uzyskawszy zaświadczenie lekarza medycyny pracy i w początkowym okresie odbywała niezbędne szkolenia z zakresu bhp oraz merytoryczne sprzedażowe. Uchwała SN zapadła wprawdzie w sprawie, w której niezdolność do pracy powstała w okresie trwania stosunku pracy, a ubezpieczony wrócił do pracy jeszcze przed zakończeniem zwolnienia lekarskiego, przedstawiając zaświadczenie od lekarza medycyny pracy, ale wnioski z niej płynące nie przeczą prawidłowości decyzji ZUS. Sąd Najwyższy wskazał w tej uchwale, kiedy niezasadne byłoby pozbawianie ubezpieczonego zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia lekarskiego, w czasie którego wykonywał on pracę zarobkową. Sąd Najwyższy wskazał w niej, że na tak surową sankcję nie zasługuje ubezpieczony, który odzyskał zdolność do pracy przed końcem zwolnienia lekarskiego, co zostało potwierdzone zaświadczeniem lekarza medycyny pracy przedłożonym pracodawcy i w ZUS oraz uprzednim poinformowaniu ZUS o zamiarze podjęcia pracy zarobkowej w związku z odzyskaniem zdolności do pracy. W okolicznościach tej sprawy, odwołująca się, prawidłowo pouczona i zdająca sobie sprawę z konsekwencji pracy zarobkowej w okresie zwolnienia lekarskiego, uzyskała wprawdzie zaświadczenie lekarza medycyny pracy potwierdzające jej zdolność do pracy, ale nie poinformowała o tym ZUS ani nie zgłosiła zamiaru podjęcia pracy zarobkowej z dniem 16.11.2015r., więc nie było podstaw do zaniechania zastosowania wobec niej tej sankcji. Poza tym, za dzień 16.11.2015r. otrzymała wynagrodzenie za pracę;

2) naruszenie przepisu prawa materialnego w postaci art. 13 pkt. 2 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie. Przepis ten dotyczy sytuacji, w której ubezpieczony czy to w trakcie istnienia tytułu ubezpieczenia, czy to po jego zakończeniu, w okresie orzeczonej niezdolności do pracy kontynuuje dotychczasową działalność zarobkową (np. działalność gospodarczą), bądź podejmuje nową działalność tego rodzaju. Dyspozycją tego przepisu będą więc z reguły objęte przypadki, w których ubezpieczony w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, wykonuje tę pracę na rzecz dotychczasowego pracodawcy, nie okazując zwolnienia lekarskiego, czy np. okazuje zwolnienie lekarskie pracodawcy, a jednocześnie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia czy w ramach pozarolniczej działalności gospodarczej wykonuje pracę lub świadczy usługi na rzecz innego podmiotu, czy przedsiębiorca, który w okresie zwolnienia lekarskiego kontynuuje swoją działalność gospodarczą, zatajając ten fakt przed organem rentowym.

3) naruszenie przepisu art. 328 §2 kpc poprzez sporządzenie przez Sąd I instancji uzasadnienia prawnego skarżonego wyroku w sposób, który nie wskazuje przyczyn uznania za niezasadne zastosowanie w okolicznościach niniejszej sprawy przepisu art. 17 ustawy z dnia 25.06.1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, a zasadności zastosowania przepisu art. 13 w/w ustawy. Z uzasadnienia prawnego Sądu I instancji, poza przytoczeniem treści w/w przepisów oraz tezy uchwały SN nie wynika, dlaczego Sąd Rejonowy w Suwałkach uznał, iż zastosowanie w niniejszej sprawie powinien mieć przepis art. 13 ustawy zasiłkowej. W związku z tym, nie jest możliwe odtworzenie toku rozumowania Sądu I instancji i weryfikacja jego prawidłowości. Niewątpliwie użyte w treści obu przepisów określenia „działalność zarobkowa” i „praca zarobkowa” nie są identyczne. Z samego porównania tych wyrażeń nie wynika jednak, że aktywność zawodowa odwołującej się nie miała charakteru pracy zarobkowej (wręcz przeciwnie, była to praca za wynagrodzeniem na podstawie umowy o pracę), ale działalności zarobkowej i że w związku z tym nie nabyła ona prawa do zasiłku chorobowego.

Ponadto na podstawie art. 381 kpc wniósł o dołączenie do akt sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Suwałkach pod sygn. akt IV U 40/16 oraz dopuszczenie dowodu z dokumentów z tych akt, w tym z odpisu decyzji, odwołania ubezpieczonej, odpowiedzi na odwołanie, wyroku Sądu Rejonowego w Suwałkach z dnia 06.05.2016r. wraz z uzasadnieniem, apelacji odwołującej się oraz wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 30.06.2016r. sygn. akt III Ua 11/16 wraz z uzasadnieniem w celu ustalenia, że przy analogicznym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy w Suwałkach i Sąd Okręgowy w Suwałkach prezentowały wykładnię przepisu art. 17 ustawy zasiłkowej analogiczną do interpretacji organu rentowego, co skutkowało oddaleniem odwołania ubezpieczonej od decyzji pozbawiającej ją prawa do zasiłku chorobowego za cały okres zwolnienia lekarskiego, w czasie którego wykonywała ona pracę zarobkową, a która to ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim po ustaniu tytułu ubezpieczenia i w czasie tego zwolnienia podjęła nowe zatrudnienie, w związku z czym apelacja kwestionująca taką wykładnię została oddalona jako bezzasadna.

Wskazując na powyższe domagał się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania w całości oraz zasądzenie od odwołującej się na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem I i II instancji.

W odpowiedzi na apelację odwołująca domagała się jej oddalenia i zasądzenia od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy przeprowadził właściwą ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i w sposób prawidłowy dokonał w niej ustaleń stanu faktycznego. Sąd Okręgowy w pełni podziela i akceptuje te ustalenia i właściwą argumentację prawną.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji nie były sporne. Apelujący nie podnosił również zarzutu błędnych ustaleń w tym zakresie. Mimo rozbudowanych zarzutów apelacji, ich główny motyw sprowadza się natomiast do podstawy rozstrzygnięcia zastosowanej przez Sąd I instancji. Organ rentowy stał bowiem na stanowisku, że przedmiot sporu podlega rozpoznaniu w oparciu o normę zawartą w art. 17 ustawy zasiłkowej, natomiast Sąd I instancji przyjął za właściwą normę zawartą w art. 13 ustawy zasiłkowej. Spór w sprawie sprowadzał się więc do tego, w oparciu o którą z tych regulacji należy rozważać zasadność zarzutów zawartych w odwołaniu I. H.. Sąd Okręgowy podziela argumentację prawną przedstawioną przez Sąd I instancji i uznaje za prawidłową dla rozstrzygnięcia w sprawie regulację wyrażoną w art. 13 ustawy zasiłkowej. W tym miejscu należy wskazać, iż nie został uwzględniony pogląd wyrażony przez Sąd Okręgowy w Suwałkach w sprawie III Ua 11/16. Mimo podobnego przedmiotu rozpoznania, Sąd II instancji ostatecznie nie podzielił stanowiska wyrażonego w tamtej sprawie. Przeanalizował bowiem powołane Sąd I instancji orzecznictwo Sądu Najwyższego i uznał, że rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie jest prawidłowe.

Tym samym Sąd Okręgowy w Suwałkach podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 13.06.2013r. sygn. I UK 19/13 oraz 04.06.2012r. sygn. I UK 13/12. Sąd Najwyższy wskazał, szczególnie w wyroku z dnia 13.06.2013r. sygn. I UK 19/13, na konieczność podkreślenia różnic pomiędzy regulacjami zawartymi w art. 13 i art. 17 ustawy zasiłkowej, że dotyczą innych okresów ochrony ubezpieczeniowej oraz posługują się odmiennymi pojęciami: „działalność zarobkowa” i „praca zarobkowa”, ale wynikają także z faktu, iż inny jest podmiotowy zakres ich stosowania. Jak czytamy w tym wyroku: „każdy bowiem z omawianych przepisów dotyczy osób posiadających inny status prawny. O ile bowiem art. 17 odnosi się do ubezpieczonego, który w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonuje pracę zarobkową lub wykorzystuje zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia, a zatem - zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy - do osoby objętej ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, o tyle art. 13 takiego samego zastrzeżenia już nie zawiera. Przeciwnie, przepis ten - co jasno wynika z jego treści - dotyczy zasiłku chorobowego wyłącznie za okres po ustaniu ubezpieczenia chorobowego (choćby niezdolność do pracy powstała w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego). Dlatego też art. 13, w znaczeniu podmiotowym, dotyczy osoby, która nie jest już ubezpieczonym, to jest osobą objętą ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa w związku z działalnością dotychczas stanowiącą tytuł do objęcia tym ubezpieczeniem, lecz jedynie osobą, która w przypadku niewystąpienia negatywnych przesłanek wymienionych w tym przepisie jest nadal objęta ochroną ubezpieczeniową wynikającą z wcześniejszego podlegania ubezpieczeniu chorobowemu (art. 6 i art. 7 ustawy zasiłkowej). Wskazują na to zresztą wyraźnie sytuacje określone w ust. 1 pkt 1 - 5 i ust. 2 tego przepisu, składające się na katalog owych negatywnych przesłanek. Ustawodawca wymienił tu bowiem przypadki, w których (po ustaniu wyżej wskazanego tytułu ubezpieczenia): zasiłek lub inne świadczenie z tytułu niezdolności do pracy będą przysługiwały z tytułu kontynuowania lub podjęcia innej działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającej prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby albo z tytułu podlegania obowiązkowo ubezpieczeniu społecznemu rolników (ust. 1 pkt 2 i 5), zostaje zastąpiony przez inne świadczenie z ubezpieczenia społecznego (ust. 1 pkt 1) lub świadczenie wypłacane z funduszy publicznych (ust. 1 pkt 2), bądź też w ogóle nie przysługuje ze względu na niespełnienie warunków określonych w art. 4 ust. 1 ustawy (ust. 1 pkt 3) lub wskutek wyczerpania prawa do zasiłku chorobowego (art. 13 ust. 2 w związku z art. 8 ustawy). Z porównania treści obu omawianych przepisów wynika więc wyraźnie, iż każdy z nich odnosi się do innego kręgu osób. Nadto regulują one zasadniczo inne stany faktyczne, gdyż pierwszy z nich dotyczy okoliczności powodujących brak prawa do zasiłku chorobowego w okresie po ustaniu tytułu ubezpieczenia (prawo to w ogóle nie powstaje), drugi zaś utratę tego prawa (już po jego powstaniu). Dodać wypada, że użycie w art. 17 pojęcia „ubezpieczony” dla określenia adresata normy prawnej zawartej w tym przepisie przemawia za przyjęciem poglądu, iż przepis ten odnosi się do zasiłku chorobowego wypłacanego w czasie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu, a nie po jego ustaniu, skoro „ubezpieczonymi”, w myśl powołanego wcześniej art. 1 ust. 1 ustawy, są osoby objęte ubezpieczeniem społecznym w razie choroby i macierzyństwa określonym w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych. Z całą pewnością można zatem uznać, że art. 13 i art. 17 ustawy zasiłkowej zawierają odrębne i różniące się zasadniczo w podanym wyżej zakresie regulacje stanowiące odstępstwo (po spełnieniu warunków w nich przewidzianych) od ogólnych zasad określających przesłanki prawa do zasiłku chorobowego wymienionych w art. 4, art. 6 i art. 7 ustawy, przy czym prawa do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego dotyczy wyłącznie art. 13”.

Sąd Okręgowy w pełni podziela to stanowisko Sądu Najwyższego. Skoro więc w sprawie niniejszej I. H. otrzymała prawo do zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego Sąd Rejonowy prawidłowo dokonał weryfikacji podstawy prawnej, która została przez organ rentowy obrana błędnie. Utrata więc zasiłku chorobowego nie może dotyczyć całego okresu niezdolności do pracy, ale tylko okresu, w którym podjęta została praca. Na takim przecież stanowisku stoi w powołanych wyrokach Sąd Najwyższy, który nie znajduje podstaw do uznania, że w świetle analizowanego przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej utarta prawa do zasiłku chorobowego dotyczy całego okresu niezdolności do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia społecznego bez względu na okres trwania przesłanek utraty w nim wymienionych. Przepis nie odnosi się bowiem do okresu niezdolności do pracy. Przepis nie zawiera też określenia „cały okres”. Mowa jest w nim jedynie o nieprzysługiwaniu zasiłku za okres po

ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego. Zasilek nie przysługuje więc jedynie w okresie trwania wymienionych w nim okoliczności.

W przypadku odwołującej obowiązek zwrotu świadczenia chorobowego obejmował więc nie cały okres, jak wskazywał organ rentowy, ale od momentu podjęcia zatrudnienia i objęcia jej obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym, co nastąpiło z dniem 16.11.2015r., natomiast zasilek chorobowy za okres od 21.10.2015r. do 15.11.2015r. przysługiwał odwołującej i nie jest ona zobowiązana do jego zwrotu.

W świetle powyższego apelacja więc na mocy art. 385 kpc podlegała oddaleniu.

O kosztach procesu za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z §10 ust. 1 pkt 1 i §9 ust. 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015r., poz. 1804 ze zm.).

PW/mt

SSO Mirosław Kowalewski SSO Danuta Poniatońska SSO Piotr Witkowski